॥५॥ निशम्य विचार्य ॥६॥ अपि चेति तत्र प्रायश्चित्तं सहस्रश्यामकर्णदानं अशक्यमनुष्ठातुमत एतत्पापं दुर्जरमिति भावः ॥७॥ अत्रैव प्रतिश्रुतस्य अप्रदाने विषये ॥८॥९॥१०॥ ॥११॥१२॥ १३॥१४॥१५॥ ब्रुवतोध्यापस्य कथां कथयतो मुखात्श्रुतं ॥१६॥ श्रुतश्चायमितिहासः कृष्णस्य व्यासस्य नृगकथां कथयतो वासुदेवस्य वा मुखात्श्रुतोयमर्थः ॥१७॥१८॥

यच्च तस्य हुतं किंचिद्दत्तं वा भरतर्षभ ॥ तपस्तप्तमथो वापि सर्वं तस्योपहन्यते ॥५॥ अथैतद्वचनं प्राहुर्धर्मशास्त्रविदो जनाः ॥ निशम्य भरतश्रेष्ठ बुद्ध्या परमयुक्तया ॥६॥ अपि चोदाहरंतीमं धर्मशास्त्रविदो जनाः ॥ अश्वानां श्यामकर्णानां सहस्रेण समुच्यते ॥७॥ अत्रैवोदाहरंतीममितिहासं पुरातनं ॥ शृगालस्य च संवादं वानरस्य च भारत ॥८॥ तौ सखायौ पुराह्यास्तां मानुषत्वे परंतप ॥ अन्यां योनिं समापन्नौ शार्गालीं वानरीं तथा ॥९॥ ततः परासून्खादंतं शृगालं वानरोब्रवीत् ॥ श्मशानमध्ये संप्रेक्ष्य पूर्वजातिमनुस्मरन् ॥१०॥ किं त्वया पापकं पूर्वं कृतं कर्म सुदारुणं ॥ यस्त्वं श्मशाने मृतकान्पूतिकानत्सि कुत्सितान् ॥११॥ एवमुक्तः प्रत्युवाच शृगालो वानरं तदा ॥ ब्राम्हणस्य प्रतिश्रुत्य न मया तदुपाहृतं ॥१२॥ तत्कृते पापकीं योनिमापन्नोस्मि प्लवंगम ॥ तस्मादेवंविधं भक्ष्यं भक्षयामि बुभुक्षितः ॥१३॥ भीष्म उवाच शृगालो वानरं प्राह पुनरेव नरोत्तम ॥ किं त्वया पातकं कर्म कृतं येनासि वानरः ॥१४॥ वानर उवाच सदा चाहं फलाहारो ब्राम्हणानां प्लवंगमः ॥ तस्मान्न ब्राम्हणस्वं तु हर्तव्यं विदुषा सदा ॥ समं विवादो मोक्तव्यो दातव्यं च प्रतिश्रुतं ॥१५॥ भीष्म उवाच इत्येतद्ब्रुवतो राजन्ब्राम्हणस्य मया श्रुतं ॥ कथां कथयतः पुण्यां धर्मज्ञस्य पुरातनीं ॥१६॥ श्रुतस्यापि मया भूयः कृष्णस्यापि विशांपते ॥ कथां कथयतः पूर्वं ब्राम्हणं प्रतिपांडव ॥१७॥ न हर्तव्यं विप्रधनं क्षंतव्यं तेषु नित्यशः ॥ बालाश्च नावमंतव्या दरिद्राः कृपणा अपि ॥१८॥ एवमेव च मां नित्यं ब्राम्हणाः संदिशंति वै ॥ प्रतिश्रुत्य भवेद्देयं नाशा कार्या द्विजोत्तमे ॥१९॥ ब्राम्हणो ह्याशया पूर्वं कृतया पृथिवीपते ॥ सुसमिद्धो यथा दीप्तः पावकस्तद्विधः स्मृतः ॥२०॥ यं निरीक्षेत संक्रुद्ध आशया पूर्वजातया ॥ प्रदहेच्च हितं राजन्कक्षमक्षय्यभुग्यथा ॥२१॥ स एव हि यदा तुष्टो वचसा प्रतिनंदति ॥ भवत्यगदसंकाशो विषये तस्य भारत ॥२२॥ पुत्रान्पौत्रान्पशूंश्चैव बांधवान्सचिवांस्तथा ॥ पुरं जनपदं चैव शांतिरिष्टेन पोषयेत् ॥२३॥ एतद्धि परमं तेजो ब्राम्हणस्येह दृश्यते ॥ सहस्रकिरणस्येव सवितुर्धरणीतले ॥२४॥ तस्माद्दातव्यमेवेह प्रतिश्रुत्य युधिष्ठिर ॥ यदीच्छेच्छोभनां जातिं प्राप्तुं भरतसत्तम ॥२५॥ ब्राम्हणस्य हि दत्तेन ध्रुवं स्वर्गो ह्यनुत्तमः ॥ शक्यः प्राप्तुं विशेषेण दानं हि महती क्रिया ॥२६॥

आशा वंध्याशा ॥१९॥२०॥ अक्षय्यं पित्रर्थमुद्दिष्टं दानं भुंक्ते इत्यक्षय्यभुगग्निः ॥२१॥ अगदसंकाशः चिकित्सकतुल्यः ॥२२॥ शांतिरिष्टेन शांत्याहितेन क्षेमेण रिष्टं क्षेमे इति मेदिनी ॥२३॥२४॥२५॥ २६॥

Digitized by Google